

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ (listopad 2005–luty 2006)

PRZYSZŁOŚĆ KONSOLIDACJI BANKÓW EUROPEJSKICH

Do 2010 roku sektor bankowy Europy ulegnie poważnym przemianom. Stanie się tak za sprawą możliwych konsolidacji, na które wskazują zamiary inwestorów. Nową falę konsolidacji zapoczątkował hiszpański *Santander* nabywając brytyjski bank hipoteczny *Abbey National* w 2004 r. Na podstawie rankingu banków europejskich według kapitalizacji rynkowej, można zidentyfikować banki, które najprawdopodobniej staną się celem przejęć. Są to:

- ❖ *ABN Amro* – w rankingu kapitalizacji rynkowej spada systematycznie od 1996 r., ale nadal pozostaje najważniejszym bankiem Holandii, z rozwiniętą siecią na rynkach wschodzących;
- ❖ *Lloyds TSB* – drugi pod względem kapitalizacji w 1996 r., podwoił jej wartość w 2005, ale spadł na 11 pozycję w rankingu; wcześniej poszukiwał celu do przejęcia w Europie, teraz zaś sam może stać się celem jako ważny element bankowości brytyjskiej;
- ❖ *Deutsche Bank* – w rankingu spadł z 3 na 13 pozycję; dwa lata temu rozważał połączenie z *Citigroup*, teraz jednak nie wydaje się być zainteresowany partnerem spośród czołowych banków świata;
- ❖ *Dexia* – bank powstały w 1996 r. z połączenia francuskiego *Credit Local* i belgijskiego *Credit Communal*; ostatnio był w centrum zainteresowania *Fortis*.

Banki, które mogą przejmować inne, to: włoski *Unicredito* i hiszpański *Santander*, choć oba są już obecnie mocno zaangażowane w procesy M&A. Mocną pozycję mają także *Royal Bank of Scotland* i *BNP Paribas* – oba obecnie zaangażowane w USA (choć mają opinię podwyższonego ryzyka przejęć). Inicjatorami przejęć mogą być także: *Société Generale*, *HSBC* i *UBS*.

Zmieniające się rankingi europejskich banków: kapitalizacja rynkowa w mld EUR

Lipiec 1996		Lipiec 2001		Lipiec 2005	
HSBC	30	HSBC	125	HSBC	151
Lloyds TSB	20	UBS	71	RBS	79
Deutsche	18	RBS	68	UBS	78
Barclays	15	Lloyds TSB	64	Santander	63
UBS	13	CS Group	59	BNP Paribas	54
NatWest	13	Barclays	58	Barclays	54
ABN Amro	13	Deutsche	51	HBOS	50
CS Group	9	BNP Paribas	45	Unicredit-HVB	48
Soc Gen	7	BBVA	44	BBVA	47
BBV	7	Santander	44	CS Group	42
Santander	6	ABN Amro	32	Lloyds TSB	40
BNP	5	Dresdner	29	Soc Gen	40
RBS	5	Halifax	29	Deutsche	38
		Abbey National	29	ABN Amro	34
		HVB	28	Credit Agricole	33
		Soc Gen	26		

(Euromoney, listopad 2005 r.)

BANKOWOŚĆ NA BIAŁORUSI

Dominujące w sektorze bankowym na Białorusi są banki państwowe. Są one nadzorowane ściśle przez władzę państwową. Zarazem prowadzą pewne typowe operacje banku komercyjnego. Banków takich jest 6, a największym jest *Belagroprombank* (BAPB). Ma on 40-procentowy udział w rynku, kapitały w wysokości 401 mln EUR, a w zeszłym roku osiągnął zysk w wysokości 6 mln EUR. Jest on jedynym bankiem białoruskim, który został umieszczony na liście 1000 największych banków świata – na pozycji 687. Jest także jedynym bankiem białoruskim na liście 20 najbardziej dynamicznie rozwijających się banków w centralnej i wschodniej Europie. Znaczenie jego w kraju podkreśla fakt, że pełni on rolę białoruskiej agencji eksportowej.

Poza bankami państwowymi w sektorze bankowym na Białorusi działają komercyjne banki prywatne tworzone w sześciu Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Służą

głównie do obsługi istniejących tam przedsiębiorstw. Przykładem takiego banku jest *Atom Bank* umiejscowiony w Mińskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Grono jego klientów jest stałe i wynosi około 30, nie ma konkurencji dla swoich usług, a zarabia głównie na pobieraniu opłat od standardowych usług bankowych.

Wszystkie banki pozostają pod ścisłym nadzorem Narodowego Banku Białorusi (NBB). Przygotowuje on co kwartał rekomendacje, które przedstawia bankom na spotkaniach prezesów banków białoruskich. NBB nie kontroluje stóp procentowych w poszczególnych bankach, ale w praktyce określa parametry związane z ich wielkością. Zastępuje on reguły rynkowe dżentelmeńską umową, stanowiącą, że sektor komercyjny podąża za polityką banku centralnego. W praktyce polityce tej nie można się przeciwstawić. W skutek tego banki pozostają w ścisłych relacjach z bankiem centralnym, a ich decyzje muszą być zgodne z jego polityką.

Prezes NBB ogłosił w tym roku, że zamierza zachęcić kilka głównych banków zagranicznych do inwestowania w instytucje krajowe. Dotyczy to szczególnie austriackiego *Raiffeisenbank* (jest największym inwestorem w sektorze bankowym – kupił m.in. ponad 60% akcji *Priorbank* – czołowego banku komercyjnego) i rosyjskiego *Rosbank*, które są już obecne na Białorusi. Prezydent Łukaszenko nie chce jednak podążać ścieżką Europy Centralnej i wyprzedawać większości banków. Wyłączył przy tym z możliwości sprzedaży 6 wspomnianych banków państwowych. Dziś około 25% aktywów ogółem sektora jest w rękach kapitału zagranicznego.

(The Banker, listopad 2005 r.)

JAK MODERNIZOWAĆ BANKI CENTRALNE

Głównymi filarami nowoczesnej bankowości centralnej są: niezależność operacyjna oraz stabilność cen określona jako cel statutowy. Aby dobrze wypełniać taką rolę, każdy bank centralny musi cechować odpowiednia organizacja i zarządzanie. Wiele z nich nie spełnia tych wymogów i dlatego muszą się modernizować, reformować i restrukturyzować.

Zewnętrzna presja na zmiany w bankach centralnych ma związek ze zmieniającym się otoczeniem. Sukcesy w zwalczaniu inflacji doprowadziły do spadku stóp procentowych i w efekcie osłabiły finanse banków centralnych. Poza pewną presją finansową banki te mogą także odczuć skutki zmian standardów zarządzania korporacyjnego oraz innych związanych chociażby z Ustawą *Sarbanes-Oxley* przyjętą w USA czy też Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej. Audytorzy zewnętrzni zaczynają przenosić te nowe rozwiązania na pole bankowości centralnej. Przykładowo bank centralny nie może dziś działać bez audytu wewnętrznego. Z drugiej strony specjaliści uważają, że nie tylko presja zewnętrzna powinna odgrywać rolę przy zmianach w bankach centralnych. One same muszą być na tym polu aktywne. Wówczas lepiej kontrolują cały proces przemian.

Dziś wiele banków centralnych jest zbyt rozbudowanych. Znaczny personel i duże aktywa są nie tylko drogie, ale też wymagające rozwiniętej struktury zarządzania nimi. Stąd też zauważalne tendencje do redukcji kosztów. Odbywa się to przy jednoczesnym rozwoju departamentów badawczych, które zatrudniają niewielu etatowych pracowników, za to o bardzo wysokich kwalifikacjach. Zmiany prawne dotyczące struktury i działalności banków centralnych na ogół jednak budzą wiele obaw wśród ich kierownictw. Akcentowane jest ryzyko niepożądanych następstw, które mogą się pojawiać wskutek zmian w statutach tych banków.

Przy wszelkich zmianach należy pamiętać, że każdy bank centralny jest instytucją unikalną, jedyną i centralną w danym sektorze bankowym. Dlatego należy podchodzić ostrożnie do standardowych na całym świecie zmian, na zasadzie uniwersalności.

(Central Banking, Volume XVI, Number 2, listopad 2005 r.)

NAJWIĘKSZE BANKI ARABSKIE

Od 2002 roku banki arabskie odbudowują swoją pozycję. Ich zyski stale rosną, a w tym roku przekroczą zapewne rekordowe zyski z roku 2004. Według danych na grudzień 2004 r. zagregowany kapitał 1-szej kategorii 100 największych banków regionu wzrósł o 10,7% do poziomu 59,6 mld USD; zagregowane aktywa wzrosły o 8,7% do poziomu 711,1 mld USD; zysk przed opodatkowaniem zaś wzrósł o 16,4%, do wielkości 11,9 mld USD.

Na liście 100 największych banków arabskich przedstawionej przez *The Banker* dominują banki z krajów Zatoki Perskiej (GCC, Kuwejt, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Bahrajn, Katar i Oman) z Arabią Saudyjską na czele. W grupie tej jest 55 banków ze 100 na liście, a co więcej reprezentują one 72,5% zagregowanego kapitału całej setki i aż 81% zagregowanego zysku przed opodatkowaniem.

Na liście znalazło się:

- ❖ 18 banków ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich (w poprzednim roku 17),
- ❖ 16 banków z Egiptu (14),
- ❖ 10 banków z Libanu (11),
- ❖ 10 banków z Arabii Saudyjskiej (10),
- ❖ 9 banków z Bahrajnu (8),
- ❖ 7 banków z Kuwejtu (7),
- ❖ 7 banków z Tunezji (7)

oraz 6 banków z Kataru (5), 5 z Omanu (5), 5 z Maroka (5), 4 z Jordanii (4), 2 z Libii (2) i 1 z Syrii (1).

Najbardziej zyskowna oraz najlepiej dokapitalizowana okazała się być grupa banków z Arabii Saudyjskiej. *National Commercial Bank* z tego kraju został liderem pod względem kapitału 1-szej kategorii. Bank ten, koncentrujący się na bankowości

Miscellanea

10 największych banków arabskich (na koniec 2004 r.)

Lp.	Bank	Państwo	Kapitał 1-szej kategorii (w mln USD)	Aktywa (w mln USD)	Miejsce wg aktywów
1	National Commercial Bank	Arabia Saudyjska	3 678	34 824	3
2	Samba	Arabia Saudyjska	2 531	25 351	4
3	Arab Bank	Jordania	2 448	36 525	2
4	Al Rajhi Banking & Investing Corporation	Arabia Saudyjska	2 279	20 789	6
5	Riyad Bank	Arabia Saudyjska	2 252	19 826	7
6	National Bank of Kuwait	Kuwejt	1 825	18 911	9
7	Emirates Bank International	Zjednoczone Emiraty Arabskie	1 584	10 364	24
8	Banque Saudi Fransi	Arabia Saudyjska	1 473	15 934	11
9	Saudi British Bank	Arabia Saudyjska	1 438	15 467	12
10	Gulf International Bank	Bahrajn	1 433	19 087	8

detailed kontroluje prawie 21% aktywów tego sektora w Arabii Saudyjskiej. Głównym jego udziałowcem jest Publiczny Fundusz Inwestycyjny.

Zdecydowanie największym bankiem pod względem wielkości aktywów jest *Commercial Bank of Syria* z 68 439 mln USD aktywów (pod względem wielkości kapitałów na 27 pozycji).

(*The Banker*, listopad 2005 r. oraz *Euromoney*, listopad 2005 r.)

LEPSZY STAN BANKOWOŚCI W ROSJI

Latem 2004 roku Rosja przeżyła załamanie na rynku bankowym. 10 banków straciło licencje lub zostało zmuszonych do połączenia się z innym. Dzięki akcji rządu, banku centralnego oraz samych banków zapobieżono wybuchowi poważniejszych trudności. Jednocześnie dzięki znaczącemu eksportowi ropy, gazu, metali szlachetnych dobrze rozwija się gospodarka kraju. PKB w 2004 roku wzrósł o 6,8%, a w 2005 roku o około 5%. 50 największych banków Rosji osiągnęło w sumie: zysk wyższy niż w 2003 roku o 37,2%, aktywa wyższe o 42,5%, zaś kapitał I kategorii wyższy o 22,7%. Jednak wydarzenia z połowy 2004 roku podkopały w pewnym stopniu zaufanie klientów banków do całego sektora, co mogło wpłynąć na powolniejszy jego rozwój.

W sektorze bankowym Rosji nadal dominują banki państwowe: *Sbierbank*, *Vniesztorbank*, *Gazprombank*, *Bank of Moscow*, *Vnieszheconombank*. Mają one w sumie

Bezpieczny Bank

Podstawowe wskaźniki dotyczące sektora bankowego w Rosji (oraz Czech) – porównanie w latach

Wskaźnik	Rosja 1999	Rosja 2003	Rosja 2004	Czechy 2004
aktywa/PKB	33,3	42,0	44,0	110,0
kredyty/PKB	10,8	18,0	24,0	41,3
depozyty/PKB	16,2	22,4	27,0	64,5
kredyty jako % inwestycji	4,6	5,0	7,0	–

prawie 60% aktywów bankowych ogółem grupy 50 największych banków Rosji i prawie 50% ich kapitału. W całym systemie bankowym (1150 banków) rząd bezpośrednio kontroluje ponad 50% aktywów ogółem. Rząd nadzoruje duże banki w celu sprzyjania jego polityce gospodarczej oraz rozwojowi. W średniej perspektywie nie jest zainteresowany ich prywatyzacją. Postęp w sprzedaży banków małych (ogłoszonej w 2002 roku) także został spowolniony. Poza sektorem banków państwowych najsilniejsze są banki związane z grupami przemysłowymi. W 2005 roku zapoczątkowano fuzje i przejęcia także w tym sektorze.

Banki zagraniczne wchodzą na rynek rosyjski raczej poprzez otwieranie własnych oddziałów niż poprzez bezpośrednie nabywanie banków krajowych. Dzieje się tak między innymi z powodu barier dla tego typu transakcji. Powoli jednak widać zmianę nastawienia władz rosyjskich do obcego kapitału. Pod koniec 2004 roku pojawiły się pierwsze transakcje M&A.

10 największych banków w Rosji

Lp.	Pozycja na liście 50 największych banków według wielkości kapitału I kategorii	Bank	Wielkość aktywów mln USD
1	1	Sberbank	69 206
2	2	Vnieshtorgbank	17 810
3	3	Gazprombank	10 599
4	5	Alfa Bank	7 025
5	6	MDM Financial Group	6 487
6	7	Bank of Moscow	5 724
7	8	Vniesheconombank	5 317
8	13	Rosbank	4 320
9	19	International Moscow Bank	3 615
10	16	Industry&Construction Bank (Promstrojbank)	3 589

Rosyjski system bankowy ma ograniczoną rolę w gospodarce narodowej. Aktywa bankowe to jedynie 42,5% PKB (na koniec 2004 r.). Kredyty bankowe nie są głównym źródłem finansowania gospodarki: stosunek kredytów brutto do PKB wynosi 29,2%. Krajowe kredyty bankowe finansują jedynie 7% inwestycji.

Także detaliczny sektor bankowy jest jeszcze nie w pełni rozwinięty. 42% oszczędności nie trafia do banków, a około 90% ludności nie korzysta z kredytu bankowego. Kredyty detaliczne wynoszą 3,8% PKB i nie wzrosły silnie nawet po redukcji stóp procentowych w 2000 roku.

(The Banker, grudzień 2005 r.)

PROCESY M&A ZMIENIAJĄ BANKOWOŚĆ AZJATYCKĄ

W bankowości azjatyckiej nasiliły się procesy łączeń i przejęć. W październiku 2005 roku dwa japońskie banki *Mitsubishi Tokyo Group* i *UFJ Holding* stworzyły największą bankową grupę regionu. Aktywa azjatyckiej bankowości stają się także coraz bardziej atrakcyjne dla inwestorów spoza regionu.

Transgraniczne procesy M&A skutkowały inwestycjami bezpośrednimi w regionie w wysokości 12 mld USD w okresie styczeń – październik 2005 r. W 2004 roku, dla porównania, zainwestowano 6,6 mld USD. Gospodarki azjatyckie odnotowują szybki wzrost, co przyciąga zainteresowanie inwestorów. Ponad 60% inwestycji poczyniono w Chinach, najszybciej rozwijającym się kraju Azji. Na drugim miejscu znalazły się inwestycje w Korei Płd.

Napływ doświadczonych inwestorów spoza regionu zmusza banki krajowe do konkurencji z nimi. Tym samym dążą one do usprawnienia zarządzania ryzykiem, a dla klientów pojawia się większy wybór na rynku. To zwiększenie konkurencji i potrzeba inwestycji w najnowsze technologie dodatkowo zwiększają presję na krajową konsolidację banków. Konsolidacja ta nie odbywa się przy tym z udziałem największych banków. Według agencji *Moody's* udział 4 czołowych banków każdego z systemów bankowych Azji w depozytach ogółem spadł nieco w ostatnim czasie.

W najbliższym roku oczekiwane są dalsze konsolidacje może już nie tak znaczące. Małe i średnie przejęcia są jeszcze możliwe w Malezji i Singapurze. Gotowe do dalszych przejęć są banki w Australii. Atrakcyjne dla zagranicznych inwestorów będą w dalszym ciągu banki w Chinach. Wewnętrzna konsolidacja odbywać się będzie najprawdopodobniej w Korei Płd., Hongkongu i Filipinach. W Korei rząd jest gotowy do sprzedaży części akcji banków będących w jego posiadaniu. Pojawiają się nowe szanse związane z restrukturyzacją sektora bankowego w Chinach, która wymaga znacznego kapitału zagranicznego i doświadczenia. Poza największymi instytucjami gotowe do przejmowania są także chińskie banki miejskie – silne na lokalnych rynkach (od 4 do 6% udziału). Mają one ściśle powiązania z lokalnymi władzami, domi-

nują w kredytowaniu małych i średnich przedsiębiorstw. Wiele z nich 10 lat temu zrestrukturyzowano, więc ich bilanse są zdrowe.

(*Euromoney*, grudzień 2005 r.)

ZMIANY WE WŁOSZECH

W grudniu 2005 roku *Antonio Fazio* – Prezes Banku Włoch zrezygnował ze stanowiska. Fakt ten stał się przełomem w dość kłopotliwej sytuacji, w jakiej znalazł się sektor bankowy tego kraju. *Antonio Fazio* pracował we włoskim banku centralnym od 1966 r. Prezesem został w 1993 r. Był jednym z najlepiej opłacanych i najbardziej wpływowych bankowców centralnych na świecie. Jego pozycja została podkopana po skandalu związanym z przejściem włoskiego banku *Banca Antonveneta*. Zajmujący się regulowaniem sektora bankowego *Antonio Fazio* oskarżony został o wyraźne wspieranie włoskiego *Banca Popolare Italiana* (stosunkowo niewielkiego regionalnego pożyczkodawcy) kosztem zagranicznego banku *ABN Amro* zainteresowanego tym przejściem. Trwa śledztwo w sprawie udowodnienia faworyzowania BPI z powodu przyjaźni *Fazio* z prezesem tego banku *Gianpiero Fiorani*. Od początku *Fazio* zaprzeczał oskarżeniom o niewłaściwe postępowanie. Jednak zapisy rozmów między nim a *Fioranim* świadczyły jednoznacznie o aktywnym wspieraniu BPI w procesie przejścia.

Wraz z wybuchem skandalu pojawiły się głosy o konieczności rezygnacji *Fazio* ze stanowiska. Doszło do tego w grudniu 2005 r. Według *Fazio* krok ten był konieczny dla podreperowania zaufania do wiarygodności włoskiego sektora bankowego. Jednocześnie nacisk na przeprowadzenie prawnych zmian dotyczących funkcjonowania banku centralnego doprowadził do ograniczenia czasu trwania kadencji prezesa banku centralnego (dotychczas bezterminowej). Dodatkowo zmniejszeniu mają ulec jego uprawnienia. Wprowadzony ma zostać bardziej kolektywny system podejmowania decyzji podobny do stosowanego w Radzie Europejskiego Banku Centralnego. Dodatkowo zaproponowano powrót do publicznego charakteru własności banku centralnego. Dziś jest to instytucja, choć niezależna, to w większości w rękach banków prywatnych, które reguluje. Ta sytuacja utrzymująca się od lat 90. musi rodzić niepewność co do właściwego działania banku centralnego. Minister finansów zaproponował ponadto przeniesienie nadzoru nad sektorem bankowym z banku centralnego do odrębnej instytucji. Rząd włoski jest przekonany, że reformy są konieczne dla modernizacji i wzmocnienia roli banku centralnego.

Władze Włoch znalazły się także pod presją Komisji Europejskiej – muszą udowodnić teraz, że bankowy sektor Włoch nie jest zamknięty dla zagranicznych banków. W czasie 12 letnich rządów *Fazio* bank centralny nie pozwolił na żaden zakup banku włoskiego przez instytucję zagraniczną. W związku z tym wyraźne jest dziś

oczekiwanie konsolidacji w sektorze. Największe banki włoskie – poza *UniCredito*, który w 2005 roku połączył się z niemieckim *HVB*, są uważane za banki niedrogie i łatwe do przejęcia. Są one relatywnie małe w porównaniu z największymi bankami w innych krajach europejskich. Ponadto działają na dość atrakcyjnym rynku. Analitycy oczekują bowiem wzrostu dochodów we włoskim sektorze bankowości detalicznej (w szczególności w sektorze leasingu i kredytu hipotecznego). Nie jest jednak jasne jakich zmian w nastawieniu do inwestorów zagranicznych można oczekiwać. Tylko największe banki włoskie są w centrum zainteresowania banków z innych krajów, ale według ich akcjonariuszy, nie są one, jak dotychczas, na sprzedaż. Raczej odwrotnie – to czołowe włoskie banki myślą o przejmowaniu banków zagranicznych. Bardziej prawdopodobne jest zatem wzmocnienie procesów konsolidacyjnych wewnątrz kraju. Bank centralny z nowym prezesem na czele będzie z pewnością wspomagał je w celu zwiększenia wielkości i siły banków krajowych, poprawy ich efektywności i dochodowości, a jednocześnie ograniczenia prawdopodobieństwa ich przejęcia w przyszłości przez instytucje zagraniczne.

Następcą *Antonio Fazio* został *Mario Draghi*, który nie pracował wcześniej w Banku Włoch, lecz był dyrektorem generalnym w ministerstwie skarbu oraz pracował w banku inwestycyjnym *Goldman Sachs*. Według niego protekcyjność w przypadku włoskiego sektora zawiódł. Sektor bankowy jest rozczłonkowany z dużą ilością małych podmiotów. Usługi są relatywnie drogie. Większa konkurencja jest zatem niezbędna, w połączeniu z konsolidacją wewnętrzną i połączeniami transgranicznymi. Najprawdopodobniej więc włoski sektor bankowy otworzy się wkrótce w większym stopniu na kapitał zagraniczny. *Draghi* raczej nie będzie interweniować przeciwko temu w stylu swojego poprzednika.

(*Financial Times*, 23 oraz 30/31 grudnia 2005 r.)

NOWY NAJWIĘKSZY BANK NA ŚWIECIE

Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, czyli największy bank świata pod względem wielkości aktywów (200 000 mld Y, czyli 1 700 mld USD), rozpoczął działalność operacyjną. Powstał on z połączenia dwóch banków: drugiego pod względem wielkości *Mitsubishi Tokyo Financial Group* (MTFG) oraz czwartego pod względem wielkości *UFJ* w zeszłym roku. Bank ten posiada 40 mln rachunków i jest jednym z najzdrowszych banków japońskich

BTM UFJ zamierza dokonać w najbliższym czasie inwestycji w Chinach. Banki japońskie po długim okresie przerwy znów zainteresowane są ekspansją transgraniczną. Ewentualne połączenie z którymś z banków chińskich będzie pierwszą tego typu transakcją łączącą oba kraje. Bank japoński nie zdradził dotychczas o jaki bank chiński mogłoby chodzić. Według mediów japońskich prowadził on rozmowy z *Bank*

of China – jednym z „wielkiej czwórki” chińskich banków komercyjnych. W *Bank of China* już wcześniej zainwestowało konsorcjum na czele z *Royal Bank of Scotland* (3,1 mld USD) oraz *Temasek* z Singapuru. BofC oczekuje w 2006 roku pozyskania kwoty 8 mld USD pochodzącej z publicznej oferty. Japonia do tej pory wykazywała dużą ostrożność co do inwestycji w chińskim sektorze. Bardziej otwarte były banki z innych regionów świata z *Royal Bank of Scotland*, *Bank of America*, *UBS* i *HSBC* na czele. Do tej pory BTM UFJ dokonał jedynie dwóch powiązań z małymi kredytodawcami chińskimi. Kłopoty banków japońskich z lat 90. związane z kryzysem gospodarczym spowodowały, że większość z nich stała się instytucjami niedokapitalizowanymi a jednocześnie z dużym udziałem papierów rządowych. To sprawiło, że większość banków japońskich nie była przez dłuższy czas zainteresowana ekspansją zagraniczną. Do końca roku wiele z nich upora się ze zwrotem publicznych pieniędzy i nie będzie więcej angażować funduszy na ten cel w dotychczasowych rozmiarach. Z drugiej strony słabo wzrastają kredyty na rynku krajowym. Te dwa czynniki sprawią, że banki japońskie znów zainteresują się rynkami sąsiedzkimi. Tym bardziej że wobec stabilnie rozwijającej się gospodarki Chin tego rynku bankowego nie można już dłużej ignorować.

Ewentualne inwestycje w sektor bankowy Chin mogą być nadal utrudnione z uwagi na nierozstrzygnięte kontrowersje wokół dopuszczania kapitału zagranicznego do chińskich banków państwowych.

(*Financial Times*, 3 i 5 stycznia 2006 r.)

KOLEJNA DUŻA FUZJA BANKÓW EUROPEJSKICH

BNP Paribas, drugi pod względem aktywów bank Francji, zadeklarował 3 lutego 2006 r. kupno 48% udziałów w *Banca Nazionale del Lavoro* (BNL) – szóstym banku Włoch. Oferta ma wartość około 9 mld EUR (10,8 mld USD). Byłaby to największa fuzja zainicjowana kiedykolwiek przez bank francuski, a piąta pod względem wielkości transakcja w Europie.

BNL od 3 lat uważany był za potencjalny cel przejęcia, natomiast *BNP Paribas* nigdy nie był traktowany za potencjalnego nabywcę. W 2005 r. hiszpański *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria* posiadający 15% udziałów w BNL usiłował powiększyć ten udział, ale napotkał trudności ze strony regulatorów włoskiego systemu bankowego. Nie udało się także przejęcie BNL przez włoskiego ubezpieczyciela *Unipol*.

Włoski sektor bankowy jest dość atrakcyjny dla inwestorów. Czołowe 5 banków ma jedynie 35% udziałów w rynku. We Francji wskaźnik ten wynosi 72%, zaś w Wielkiej Brytanii 80%. Co więcej, Włosi oszczędzają więcej niż wynosi średnia w Unii Europejskiej, a opłaty za usługi bankowe są wyższe. Ponadto włoski sektor bankowy

Największe transakcje przejęcia w Europie (zrealizowane lub projektowane)

Lp.	Bank – nabywca	Kraj banku – nabywcy	Bank – cel	Kraj banku – celu	Rok	Wartość transakcji (w mld EUR)
1	UniCredito	Włochy	HVB	Niemcy	2005	18
2	Santander	Hiszpania	Abbey National	Wielka Brytania	2004	14
3	HSBC	Wielka Brytania	CCF	Francja	2000	11
4	Fortis	Belgia-Holandia	Generale de Banque	Belgia	1998	10,5
5	BNP Paribas	Francja	BNL	Włochy	2006	9 (przewidywana)
6	HVB	Niemcy	Bank Austria	Austria	2000	7
7	ABN Amro	Holandia	Antonveneta	Włochy	2005	6 (niezrealizowana)

jest dziś bardziej otwarty dla zagranicznych inwestorów, niż to było jeszcze w ubiegłym roku.

BNP Paribas wydał dotychczas 13 mld EUR na różne przejęcia, głównie małych banków detalicznych. W 2005 r. nabył 14 spółek, w tym *Commercial Federal* – amerykański bank detaliczny – za 1,4 mld EUR.

Przykład omawianego przejęcia świadczy o możliwości pojawienia się kolejnych tego typu transgranicznych transakcji w Europie, chociażby z udziałem krajowych konkurentów *BNP Paribas*, czyli *Credit Agricole* i *Société Generale*.

Pod względem wielkości europejskie transakcje fuzji i przejęć nie odstają zbytnio od przykładów amerykańskich. Według Komisji Europejskiej transakcje te w Europie, od 1999 roku, miały łącznie wartość 500 mld EUR, zaś w Ameryce Północnej 580 mld EUR. Jednak nie prowadziły one do stworzenia bardziej efektywnego i zintegrowanego rynku europejskiego, gdyż jedynie jedna piąta z nich była transakcjami transgranicznymi. W ramach Unii Europejskiej ponadgraniczne połączenia na ogół dotyczyły małych banków lub przejmowania udziałów mniejszościowych. Większe instytucje angażowały się jedynie w transakcje krajowe. Po części było to efektem silnego narodowego protekcyjizmu. Dziś zaś tak samo komentowany jest sprzeciw Polski co do połączenia banków Pekao SA i BPH w ramach fuzji *UniCredito* i *HVB*.

Europejscy zwolennicy budowy wspólnego rynku europejskiego uważają, że zbyt protekcyjna postawa wobec własnego sektora finansowego oznacza niezrozumienie idei tej budowy. Jeśli banki będą umiały i byłyby w stanie działać w całej Europie, mogłyby osiągać efekty skali oraz dywersyfikować ryzyko, co w efekcie redukcjonalności koszty ponoszone przez ich klientów.

W bieżącym roku w Europie wartość zapowiedzianych transakcji M&A w pierwszych 6 tygodniach osiągnęła 154 mld EUR, czyli prawie 3 razy więcej niż w analo-

gicznym okresie ubiegłego roku (w tym *BNP Paribas* zaoferował 9 mld EUR za *Banca Nazionale del Lavoro of Italy*).

(*Financial Times*, 19 stycznia i 9 lutego 2006 r.
oraz *The Economist*, 11 lutego 2006 r.)

PRZYSZŁOŚĆ TRANSAKCJI M&A W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

Wiele z najbardziej atrakcyjnych banków w większości krajów Europy Środkowo-Wschodniej zostało już sprzedanych. Potencjalni inwestorzy poszukują dobrych celów w krajach położonych dalej na wschód. Dziś jest do kupienia kilka znaczących banków z Turcji, Ukrainy, Rumunii i innych krajów bałkańskich, a także z Rosji i Kazachstanu. Banki, które w regionie mają już wypracowaną dobrą pozycję, czyli austriackie *Erste Bank* i *RZB National*, belgijski *KBC*, francuski *Société Generale* i włoski *Banca Intesa* muszą zastanowić się nad dalszą strategią: czy skierować zainteresowanie dalej na wschód, czy połączyć się z bankiem o podobnej wielkości i statusie, czy też sprzedać część grupy. Banki o małej obecności w krajach Europy Wschodniej (takie jak *Allied Irish Banks* czy *Millennium BCP*) mają bardziej ograniczony wybór. Nie widać także szans na większą ekspansję w tym regionie największych światowych gigantów. Tym bardziej, że inwestują one coraz chętniej w Azji. Tymczasem potencjał rozwojowy krajów Europy Środkowo-Wschodniej jest ciągle wart zauważenia. Kredyty detaliczne wynoszą tu zaledwie 9–15% PKB.

W Europie Środkowo-Wschodniej najpoważniej obecne są następujące banki:

- ❖ *UniCredito* – w Bośni i Hercegowinie, Bułgarii, Chorwacji, Czechach, Polsce, Słowacji (nabyte spółki zależne) i Rumunii (placówki stworzone od podstaw),
- ❖ *HVB* – w Bułgarii, Chorwacji, Polsce, Rumunii, Rosji, Serbii (nabyte spółki zależne), w Bośni i Hercegowinie, Czechach, na Węgrzech, w Słowacji i Słowenii (placówki stworzone od podstaw),
- ❖ *KBC* – w Czechach, na Węgrzech, w Polsce, Słowacji, Słowenii (nabyte spółki zależne),
- ❖ *Erste Bank* – w Czechach, Serbii, Słowacji (nabyte spółki zależne) i Chorwacji, na Węgrzech (placówki stworzone od podstaw),
- ❖ *RZB International* – na Białorusi, w Słowacji, Słowenii, na Ukrainie (nabyte spółki zależne), w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Bułgarii, Chorwacji, Czechach, na Węgrzech, w Kosowie, Polsce, Rumunii, Rosji, Serbii, na Ukrainie (placówki stworzone od podstaw).

Mniejsze znaczenie w regionie mają także:

- ❖ *Millennium BCP* – kreujący się na bank multinarodowy: dziś w Portugalii, Polsce i Grecji; planujący inwestycje w Rumunii;

- ❖ *Commerzbank* – dziś obecny w Rosji, na Węgrzech i w Polsce, planuje dalsze inwestycje w Rosji, Turcji i na Ukrainie.

W najbliższym okresie analitycy i obserwatorzy oczekują dalszych konsolidacji wśród banków Europy Zachodniej, przede wszystkim we Francji, Niemczech i Włoszech. Transakcje te będą skutkować zmianami na rynkach, na których łączące się banki są zaangażowane. Tak dzieje się dziś po fuzji *UniCredito* i *HVB*. W Chorwacji bank centralny nakazał połączonemu bankowi sprzedaż *Splitska Banka* – spółki zależnej *HVB* – z uwagi na możliwość zaburzenia konkurencji w krajowym sektorze bankowym. Podobnie może zakończyć się spór w Polsce o połączenie *Pekao* i *BPH*.

Banki, które preferują tradycyjne inwestycje, będą musiały skierować uwagę na południe i wschód Europy, do państw spoza Unii Europejskiej, szczególnie zaś do tych, które jej członkami mają się wkrótce stać. Okazją wydają się być banki ukraińskie. W październiku 2005 r. *RZB International* nabył 93,5% udziałów w *Bank Aval* – czołowym banku detalicznym Ukrainy (o 11-procentowym udziale w rynku krajowym). Zainteresowanie wzbudzają także dwa inne czołowe banki: *Ukrsocbank*, którym zainteresowane są *OTP* i *UniCredito*, oraz *Ukrsibbank*, którego 51% akcji ma nabyć *BNP Paribas*.

Możliwości inwestycyjne są ciągle jeszcze w Rumunii – tu wkrótce sprywatyzowane zostaną dwa ostatnie banki państwowe: narodowy bank oszczędnościowy *CEC* oraz największy bank krajowy *Banca Comerciala Romana*. Pierwszym zainteresowani są: *OTP*, *RZB International*, *Erste Bank* i *Dexia*, drugim zaś: *Millennium BCP* oraz *Erste Bank*.

Pewne inwestycje są możliwe także w Rosji. Kandydatami do przejęcia są dwa duże banki prywatne *Alfa Bank* i *MDM*, a także *Russian Standard Bank*. W stosunku do rynku rosyjskiego nie ma zgody co do tego, jaka strategia wzrostu jest dziś najlepsza. *Commerzbank* uważa, że potrzebna jest mała baza do dalszego wzrostu, którą zdobyć można poprzez przejęcie istniejącego banku krajowego. *RZB* natomiast uważa, że najlepszy jest powolny wzrost organiczny. Za tą drugą opcją przemawia fakt, że dzięki swojej strategii *RZB* jest drugim pod względem wielkości bankiem zagranicznym w Rosji. Ponadto niewiele banków rosyjskich jest dziś skłonnych do sprzedaży większościowych pakietów akcji zagranicznym inwestorom.

(*Euromoney*, styczeń 2006 r.)

NAJWIĘKSZE BANKI W AFRYCE

Pięć dużych banków Republiki Południowej Afryki przez kolejny już rok zajmuje czołowe miejsce w zestawieniu największych banków w Afryce miesięcznika *The Banker*. W czołowej dziesiątce banków regionu znalazły się też 4 banki z Nigerii.

10 największych banków w Afryce

Lp.	Bank	Państwo	Kapitał 1-szej kategorii (w mln USD)	Aktywa (w mln USD)	Miejsce wg aktywów
1	Standard Bank Group (Stanbank)	RPA	5 688	109 339	1
2	ABSA Group	RPA	3 783	56 543	3
3	Nedcor	RPA	3 068	57 856	2
4	FirstRand Banking Group	RPA	2 533	52 284	4
5	Investec	RPA	1 821	28 429	5
6	African Bank	RPA	407	1 137	19
7	First Bank of Nigeria	Nigeria	338	2 852	9
8	Union Bank of Nigeria	Nigeria	328	4 163	6
9	Zenith International Bank	Nigeria	285	2 491	10
10	Intercontinental Bank	Nigeria	273	1 539	14

W stosunku do ubiegłego roku zagregowany kapitał 1-szej kategorii 100 największych banków w Afryce wzrósł o 33,5% do 23,4 mld USD, zagregowane aktywa wzrosły o 21% do 367,6 mld USD, zaś zagregowany dochód przed opodatkowaniem wzrósł o 39,6% do 7,4 mld USD.

Banki z RPA zdominowały listę 100 największych banków w Afryce. 11 instytucji z tego kraju łącznie dało blisko 75% zagregowanego kapitału 1-szej kategorii całej setki banków, aktywa dały 83,5% aktywów zagregowanych, zaś zyski przed opodatkowaniem 72,4% zagregowanego zysku. Dominacja RPA może w bieżącym roku jeszcze wzrosnąć z uwagi na zakup 56,4% holdingu w *ABSA Group* przez *Barclays Bank*.

Najwięcej banków na liście 100 największych umieściła natomiast Nigeria – 25 instytucji. Sytuacja w tym sektorze bankowym może jednak ulec dużym zmianom z uwagi na zarządzenie prezesa banku centralnego w sprawie minimalnego kapitału banków w wysokości 25 mld NGN, czyli 192 mln USD. W związku z tym oczekuje się dalszej konsolidacji wśród mniejszych instytucji.

Na liście znalazły się banki z:

- ❖ Nigerii – 25 (w poprzednim zestawieniu 26),
- ❖ RPA – 11 (11),
- ❖ Kenii – 9 (9),
- ❖ Etiopii – 5 (4),
- ❖ Ghany – 4 (4),
- ❖ Zimbabwe – 3 (6),
- ❖ Wybrzeża Kości Słoniowej – 3 (4),

❖ Mauritiusu – 2 (3)
oraz z innych państw – 38 (33).

(*The Banker*, styczeń 2006 r.)

WIĘKSZE ZAINTERESOWANIE BANKAMI UKRAINY

Banki zagraniczne w ślad za *RZB* i *BNP Paribas* zwiększyły zainteresowanie bankami ukraińskimi. Sprzedany zostanie zapewne *Ukrsocbank* – czwarty pod względem aktywów bank Ukrainy. Zachęcająco wygląda przede wszystkim zaangażowanie tego banku na rynku kredytów detalicznych. Cena zaproponowana początkowo przez dotychczasowego właściciela banku to 1,2 mld USD. Chce on sprzedać *Ukrsocbank* już od czasów „Pomarańczowej Rewolucji”, czyli od grudnia 2004 r. Pierwotnie zainteresowany kupnem był największy bank prywatny Rosji *Alfa Bank*. Do transakcji jednak nie doszło. Dziś potencjalni jego nabywcy to: *Erste Bank*, *OTP*, *Société Generale* i *Intesa*.

W październiku 2005 r. *Raiffeisen International* nabył *Bank Aval* – drugi pod względem wielkości bank Ukrainy – za około 1 mld USD tworząc tym samym największy bank krajowy. Idąc w ślad *Raiffeisen*, w grudniu 2005 roku *BNP Paribas* nabył 51% *Ukrsibbank* – piątego pod względem wielkości banku Ukrainy – za cenę około 350 mln USD.

Inwestycjami na Ukrainie zainteresowane są także inne banki zagraniczne. Przykładem jest *Eurobank* szukający średniej wielkości detalicznego banku do przejęcia. Rynek ukraiński wydaje się być odpowiedni do takich inwestycji. Kraj ten ma dużą liczbę ludności, czyli potencjalnych klientów banku detalicznego, wzrasta jego PKB, zaś obecność kapitału zagranicznego jest tu ciągle relatywnie mała.

(*Euromoney*, luty 2006 r.)

NAJLEPSI PREZESI BANKÓW CENTRALNYCH

Miesięcznik *The Banker* dokonał porównania osiągnięć prezesów banków centralnych na świecie. Za najlepszego uznany został *Charles Soludo* – Prezes Banku Centralnego Nigerii. Jest on architektem i koordynatorem ważnych zmian jakie dokonują się w bankowym sektorze tego kraju. W czerwcu 2004 r. *Soludo* zadecydował

o podniesieniu minimalnych kapitałów banków z 2 do 25 mld NGN. W wyniku tej decyzji, która zresztą spotkała się z krytyką publiczną, 89 słabych, niedokapitalizowanych banków zostało zastąpionych przez 25 silniejszych instytucji. Co więcej, system nie uległ zdestabilizowaniu ani nie odczuł utraty zaufania. W efekcie nastąpił rozwój bankowości w Nigerii: wzrost zdrowej konkurencji w sektorze, pojawienie się nowych produktów i usług, większe i lepsze kredytowanie sektora prywatnego. Co więcej szacuje się, że koszty tej transformacji – związane z upadłościami banków, wypłatami depozytów itp. – wyniosą zaledwie 1% PKB, podczas gdy na świecie sięgają średnio 4%. *Charles Soludo* uważa przy tym, że zakończono jedynie pierwszą fazę reform. W dalszych miesiącach konsolidacja w sektorze ma być kontynuowana, a banki mają być jeszcze silniejsze i większe. W ciągu 10 lat przynajmniej jeden bank nigeryjski ma znaleźć się w zestawieniu 100 (jeśli nie 50) banków świata.

Spośród prezesów banków centralnych świata w Europie wyróżniony został *Ivan Sramko* – Prezes Narodowego Banku Słowacji. Jego osiągnięcia w zakresie stabilizowania waluty krajowej skutkowały przyłączeniem do mechanizmu ERM II wcześniej niż początkowo zamierzano (już w listopadzie 2005 r.). Analitycy przewidują, że Słowacja może być pierwszym krajem spośród nowych członków Unii, który wprowadzi euro już w 2008 r.

(The Banker, styczeń 2006 r.)

Opracowała: Beata Zdanowicz

BANKOWY FUNDUSZ GWARANCYJNY

ogłasza

K O N K U R S

**na najlepszą pracę magisterską i doktorską
z zakresu systemów gwarantowania depozytów,
problematyki działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego
oraz bezpieczeństwa finansowego banków**

- ❖ Do Konkursu mogą być zgłaszane prace napisane w języku polskim, poświęcone tematyce systemów gwarantowania depozytów, działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz bezpieczeństwa finansowego banków, obronione w latach 2005–2006.
- ❖ Mile widziane prace oparte na badaniach ankietowych dotyczących znajomości systemu gwarantowania depozytów w Polsce, w szczególności wysokości i zakresu gwarancji oraz zasad działania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.
- ❖ Prace na Konkurs mogą być zgłaszane przez władze uczelni (wydziału, instytutu), w których te prace były wykonane, jak również przez samych autorów po uzyskaniu rekomendacji promotora, a w przypadku prac doktorskich również recenzentów.
- ❖ Szczegółowe warunki zgłaszania prac do Konkursu określa Regulamin.
- ❖ Wniosek o zgłoszenie pracy do Konkursu powinien zawierać:
 - Imię i nazwisko autora pracy, adres do korespondencji, tel. kontaktowy,
 - Dane promotora pracy (adres służbowy),
 - Kopię dokumentu potwierdzającego nadanie, w oparciu o tę pracę, tytułu magistra lub doktora,
 - Opinię o pracy podpisaną przez przedstawicieli władz uczelni (wydziału, instytutu) lub promotora, recenzentów.
- ❖ Wniosek wraz z trzema egzemplarzami pracy należy przesłać **do dnia 15 lutego 2007 r. na adres:**

Bankowy Fundusz Gwarancyjny
ul. ks. Ignacego Jana Skorupki 4
00-546 Warszawa
(z dopiskiem „Konkurs”)

Bezpieczny Bank

- ❖ Prace przesłane na Konkurs nie będą zwracane.
- ❖ W Konkursie nie mogą uczestniczyć pracownicy Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

❖ **Nagroda w Konkursie jest:**

- w kategorii **prac magisterskich – kwota 5 000 zł,**
- w kategorii **prac doktorskich – kwota 10 000 zł.**

Jury przysługuje prawo przyznania nagrody dodatkowej.

- ❖ Bankowy Fundusz Gwarancyjny zastrzega sobie prawo do publikowania w czasopiśmie „Bezpieczny Bank” w części lub w całości nagrodzonych prac.

Sekretariat Jury Konkursu:

tel. (0-22) 583 08 03, 583 08 07

fax. (0-22) 583 08 08

www.bfg.pl

e-mail: konkurs@bfg.pl

REGULAMIN

Konkursu na najlepszą pracę magisterską i doktorską z zakresu systemów gwarantowania depozytów, problematyki działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz bezpieczeństwa finansowego banków

§ 1.

1. Konkurs przeprowadza się w dwóch kategoriach prac:
 - a) magisterskich,
 - b) doktorskich.
2. Nagrodą w konkursie dla najlepszej pracy:
 - a) magisterskiej – jest kwota 5.000 zł,
 - b) doktorskiej – jest kwota 10.000 zł.
3. Bankowy Fundusz Gwarancyjny zastrzega sobie prawo do publikowania w części lub w całości nagrodzonych prac w czasopiśmie „Bezpieczny Bank”.
4. Ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie nagród następuje na Walnym Zgromadzeniu Związku Banków Polskich, z zastrzeżeniem ust. 4a.
- 4a. W wyjątkowych przypadkach, w szczególności uzasadnionych terminem Walnego Zgromadzenia Związku Banków Polskich, ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie nagród może nastąpić na posiedzeniu Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego lub podczas seminarium organizowanego przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.
5. Konkurs jest ogłaszany w drodze zaproszeń kierowanych do wyższych uczelni działających w Polsce.

§ 2.

Prace zgłoszone do Konkursu będą oceniane przez Jury powołane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

§ 3.

1. Do Konkursu mogą być zgłoszone prace magisterskie i doktorskie z zakresu tematyki systemów gwarantowania depozytów, działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz problematyki bezpieczeństwa finansowego banków.

Bezpieczny Bank

2. Prawo do zgłaszania prac magisterskich mają władze uczelni (stosowni dziekani wydziałów, kierownicy katedr) mające prawo do nadawania tytułu magistra.
3. Wnioski w sprawie nagrody za pracę doktorską mogą nadsyłać dziekani, dyrektorzy lub równorzędni kierownicy tych placówek badawczych, których rady naukowe mają prawo nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych lub doktora nauk prawnych.
4. Wnioski mogą składać również sami autorzy prac po uzyskaniu rekomendacji promotora, a w przypadku prac doktorskich również recenzentów.
5. O dopuszczeniu pracy do Konkursu decyduje Jury na wniosek Przewodniczącego Jury.
6. W Konkursie nie mogą uczestniczyć pracownicy Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

§ 4.

1. Prace, w trzech egzemplarzach, należy składać do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w Warszawie, ul. ks. Ignacego Jana Skorupki 4, w terminie ustalonym przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.
2. Wniosek o zgłoszeniu pracy do Konkursu, o którym mowa w § 3 ust. 2–4, powinien zawierać:
 - imię i nazwisko autora pracy oraz adres dla korespondencji, telefon;
 - kopię dokumentu potwierdzającego nadanie, w oparciu o tę pracę, tytułu magistra lub stopnia doktora nauk ekonomicznych lub doktora nauk prawnych;
 - opinię o pracy podpisaną przez promotora, recenzentów.
3. Prace nadesłane na Konkurs nie będą zwracane.

§ 5.

1. Jury przyznaje jedną nagrodę w każdej z dwóch kategorii, o których mowa w § 1 ust. 1. Jury może przyznać dodatkowe nagrody.
2. Jury może nie przyznać nagrody, w przypadku gdy uzna, że przedstawione prace nie spełniają oczekiwań organizatora Konkursu.
3. Decyzja Jury jest ostateczna. Od decyzji tej nie przysługuje odwołanie.

BEZPIECZNY BANK

SAFE BANKING
Magazine on the issues of deposit
protection and the financial
security of banks

Edited by:

prof. dr hab. Władysław Baka
– chief editor,
Kazimierz Beca,
dr Marek Grzybowski,
dr hab. Małgorzata Iwanicz-
-Drozdowska, prof. SGH,
Ewa Kawecka-Włodarczyk,
prof. dr hab. Stanisław Owsiak,
Krzysztof Pietraszkiewicz,
prof. dr hab. Marek Safjan,
dr hab. Jan Szambelańczyk,
prof. University of Economics
in Poznan,
Ewa Śleszyńska-Charewicz

Secretariat:

Beata Zdanowicz

The published articles present their
author's opinions. These opinions
are not the official attitude
of the Bank Guarantee Fund.

ISSN 1429-2939

Publisher:

Bank Guarantee Fund
00-546 Warsaw
Ks. Ignacego Jana Skorupki Street 4
tel. 583-08-01, 583-08-05,
583-08-06
fax 583-08-08
e-mail: rada@bfg.pl
www.bfg.pl

Cooperation:

Stardruk
Wydawnictwo
00-660 Warszawa
ul. Lwowska 11/29

CONTENTS

1 (30) 2006

A. Problems and opinions

Evaluation of the effectiveness of co-operative banks in Poland
in years 1997–2003 (for four goals of activity) – *Mariusz Mielnik,*
Jan Szambelańczyk – p. 3

B. Consultations for banks

1. Practical aspects of the implementation of the Directive
on complementary supervision of financial conglomerates
– *Małgorzata Burzyńska* – p. 29
2. Operational risk in the literature and the practice of polish
banks – *Joanna Krasodomska* – p. 51

C. Learning from foreign experience

Review of foreign early warning systems – *Kamila Kaukiel* – p. 71

D. Chronicle

Basic macroeconomic indicators and legal and organisational
changes in the banking sector in the 4th quarter of 2005 – *Halina*
Polijaniuk – p. 97

E. Miscellanea

1. Foreign press review (November 2005–February 2006) – p. 105
2. The Competition for the best thesis for the master's degree
and the best dissertation for the doctor's degree – p. 121

All articles published in sections A–C of this issue had been reviewed